คำทำนายที่ล้มเหลว, ความหวังอันประเสริฐ*

Failed Prophecies, Glorious Hopes

Richard Rorty**
บุญส่ง ชัยสิงห์กานานนท์*** -แปล
Boonsong Chaisingkananont -Translate

คำทำนายที่ล้มเหลวมักก่อให้เกิดการอ่านที่สร้างแรงดลใจอันนับค่าไม่ได้ ลองดูสักสองตัวอย่างต่อไปนี้ ได้แก่ กรณีของ*คัมภีร์ไบเบิลใหม่* (the New Testament) และหนังสือ*แถลงการณ์พรรคคอมมิวนิสต์* (the Communist Manifesto)[1] หนังสือทั้งสองเล่มนี้ ตัวผู้เขียนต่างตั้งใจให้เป็นการทำนายถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น อันเป็นคำทำนายที่มีฐานอยู่บนการอ้างความรู้ที่เหนือกว่าในเรื่องเกี่ยวกับพลังซึ่งกำหนดประวัติศาสตร์มนุษย์ คำทำนายทั้งสองชุดนี้ ก็เป็นเพียงแค่ความเหลวไหลอันน่าหัวเราะ การอ้างเป็นความรู้ของทั้งสองคำทำนายได้กลับกลายเป็นเรื่องอันชวนหัวไป

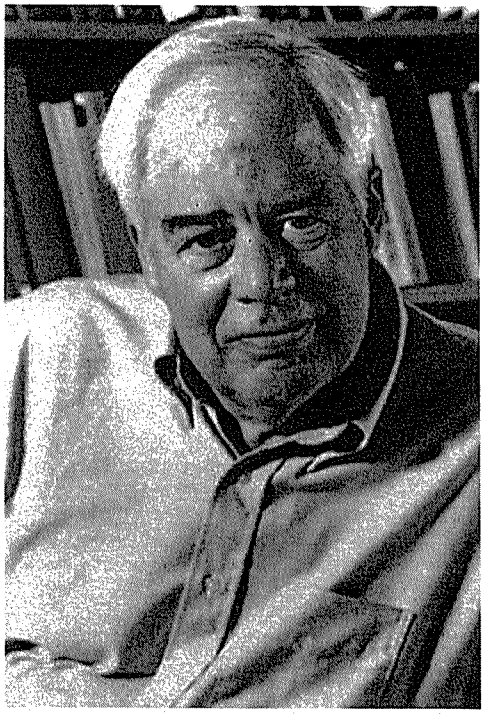
---

*บทความนี้รอร์ตีเขียนในปี 1998 และรวมไว้ในหนังสือรวมบทความของเขาที่ชื่อว่า *Philosophy and Social Hope* จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Penguin ในปี 1999

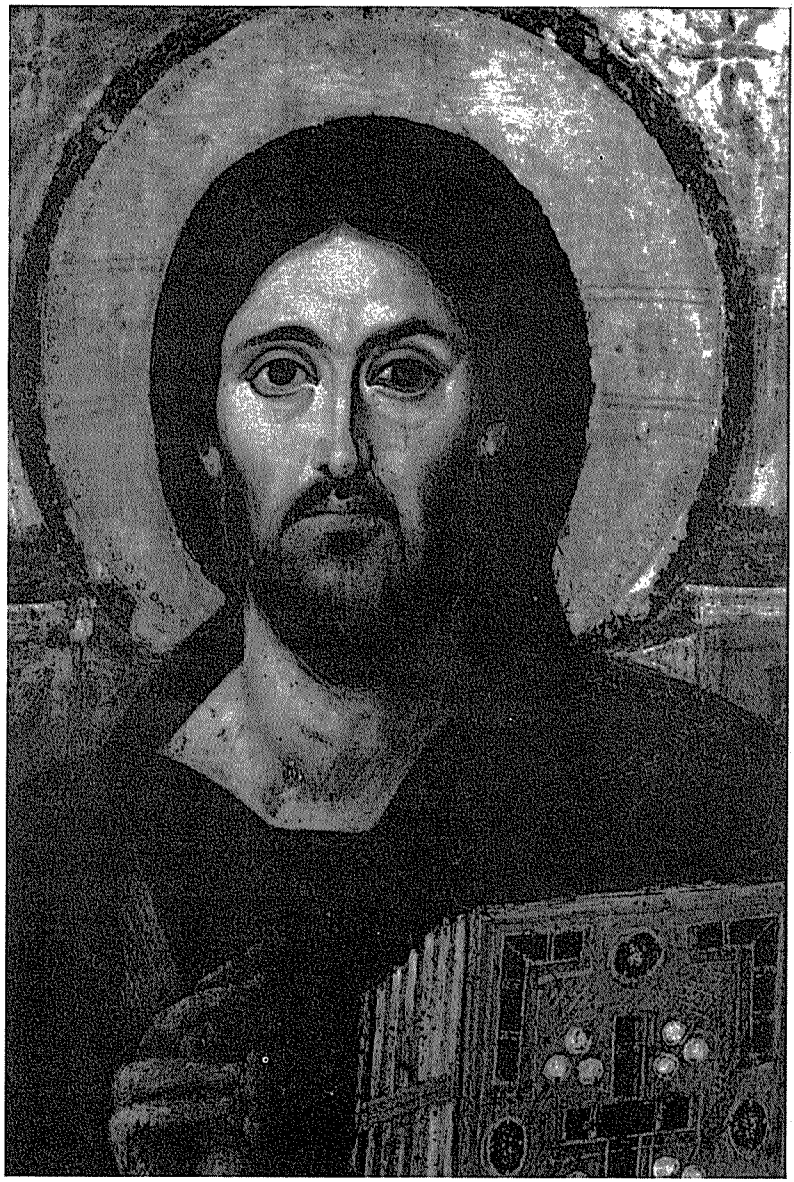
**นักปรัชญาผู้มีชื่อเสียงและทรงอิทธิพลทางความคิดมากที่สุดผู้หนึ่งในวงการปรัชญาโลกในปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ทางปรัชญา ณ มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน, ศาสตราจารย์เกียรติคุณทางมนุษยศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย, และศาสตราจารย์ทางวรรณคดีเปรียบเทียบ ณ มหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

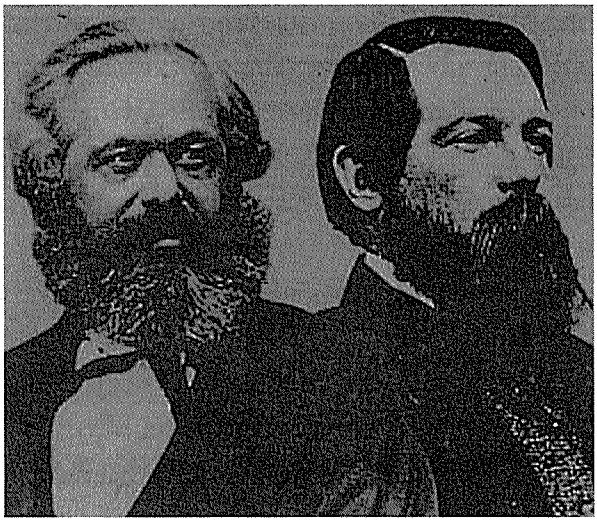
1. *The Communist Manifesto* เป็นชื่อที่เรียกกันทั่วไปของ *Manifesto of the Communist Party* ซึ่งเป็นงานที่มาร์กซ์ (Karl Marx) และเองเกลส์ (Frederick Engels) เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1848 -ผู้แปล

ริชาร์ด รอร์ตี

พระเยซู

มาร์กซ์และเองเกลส์

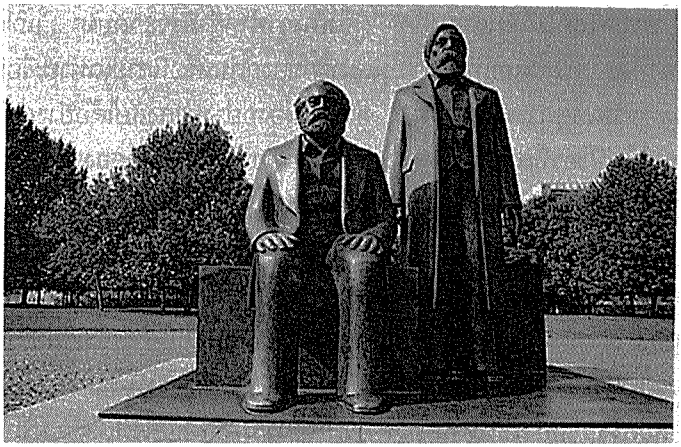
พระคริสต์ไม่ได้กลับมาอีก ผู้ซึ่งอ้างว่าท่านกำลังจะกลับมา และอ้างว่าเป็นเรื่องที่ฉลาดรอบคอบที่จะมาเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือนิกายเฉพาะเพื่อที่จะได้เตรียมการรับเหตุการณ์ดังกล่าว ต่างถูกมองอย่างน่าสงสัยได้อย่างเหมาะสม แน่นอนว่าไม่มีใครที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าการกลับมาเป็นครั้งที่สองของพระคริสต์จักไม่บังเกิดขึ้น ดังนั้นจึงเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ให้กับการกลับมาจุติ แต่กระนั้น เราต่างก็ได้แต่เฝ้ารอคอยเหตุการณ์ดังกล่าว กันมานานแสนนานแล้ว

โดยเทียบเคียงกัน ไม่มีใครสามารถพิสูจน์ได้ว่ามาร์กซ์กับเองเกลส์ผิดเมื่อพวกเขาป่าวประกาศว่า 'พวกกระฎุมพีได้หล่อหลอมอาวุธที่นำพาความตายกลับมาสู่พวกเขา' อาจเป็นได้ว่าโลกาภิวัตน์ของตลาดแรงงานในศตวรรษหน้าจะพลิกกลับกระบวนการอันรุดหน้าในการทำให้กรรมาชีพในยุโรปและอเมริกากลายเป็นกระฎุมพี และอาจกลายเป็นความจริงที่ว่า 'พวกกระฎุมพีไม่อาจคงสถานะ

เป็นผู้ปกครองได้อีกต่อไป เนื่องจากพวกเขาไม่อาจแม้แต่สร้างความมั่นคงในการคงเหล่าทาสไว้ให้อยู่ภายใต้ความเป็นทาสอีกต่อไป' อาจเป็นได้ว่าการล่มสลายของระบบทุนนิยมและสมมติฐานเรื่องการได้อำนาจทางการเมืองโดยชนชั้นกรรมาชีพที่รู้แจ้งและทรงไว้ซึ่งความดี จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น กล่าวอย่างสั้น ๆ อาจเป็นไปได้ว่ามาร์กซ์กับเองเกลส์แค่กะเวลาการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวผิดไปหนึ่งหรือสองศตวรรษเท่านั้น กระนั้น ทุนนิยมก็ได้เอาชนะเหนือวิกฤตมากมายในอดีตที่ผ่านมา และเรายังคงรอคอยกันมายาวนานนักสำหรับการกำเนิดขึ้นของชนชั้นกรรมาชีพดังกล่าว

โดยเช่นเดียวกัน ไม่มีเหล่าผู้เย้ยหยันคนใดจะสามารถมั่นใจได้ว่าสิ่งที่ชาวคริสต์ผู้เน้นศรัทธาเรียกกันว่า 'กลายเป็นตัวตนใหม่ในองค์พระเยซู' นั้นจะไม่ใช่ประสบการณ์อันน่าอัศจรรย์และเป็นการเปลี่ยนแปรอย่างแท้จริง ถึงกระนั้นพวกที่อ้างว่าได้กลับมาเกิดใหม่ในวิถีแบบนี้ก็ดูเหมือนไม่ได้ประพฤติอะไรที่ดูแตกต่างไปจากวิถีที่พวกเขาได้เคยประพฤติมาในอดีตทั้ง ๆ ที่เราได้คาดหวังว่าจะแตกต่างไปจากเดิม

โดยเทียบเคียงกัน เราไม่อาจมั่นใจได้ว่าจะไม่เป็นจริงที่สักวันหนึ่งเราอาจ

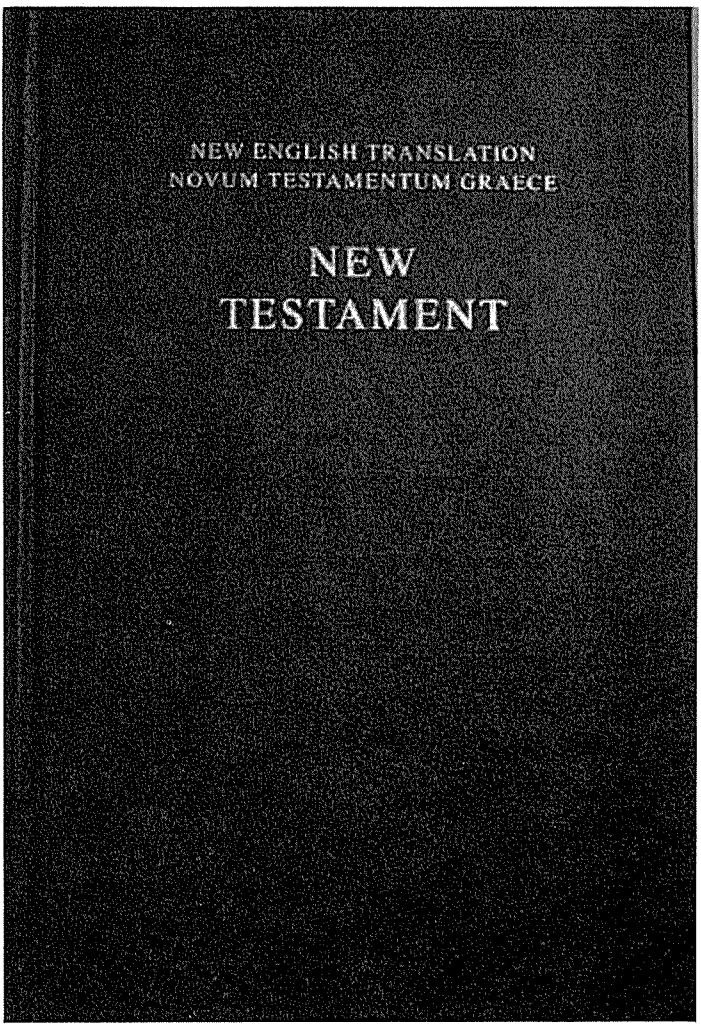
อนุสาวรีย์มาร์กซ์และเองเกลส์ที่อังกฤษ

จะได้แลเห็นอุดมคติใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาแทนที่สิ่งที่มาร์กซ์และเองเกลส์เรียกถึงอย่างไม่อยากเอาไว้ว่า 'ปัจเจกภาพแบบกระฎุมพี, ความอิสระแบบกระฎุมพี, และเสรีภาพแบบกระฎุมพี' แต่กระนั้นเราก็ได้รอคอยมาอย่างอดทนต่อระบอบการปกครองที่เรียกตัวเองว่า 'มาร์กซิสต์' ที่จะอธิบายกับเราอย่างแจ่มชัดว่าอุดมคติใหม่ ๆ นี้เป็นแบบใด และจะถูกทำให้เป็นจริงในทางปฏิบัติได้อย่างไร จวบจนปัจจุบันนี้ ระบอบการปกครองดังกล่าวทั้งหมดได้กลับกลายถดถอยสู่การเป็นอนารยะก่อนยุคแห่งการรู้แจ้ง (pre-Enlightenment barbarism) เสียยิ่งกว่าจะเป็นแสงริบหรี่แรกสุดของสังคมอุดมคติในยุคหลังการรู้แจ้ง (a post-Enlightenment utopia)

แน่นอนว่ายังคงมีคนที่อ่านคัมภีร์ของชาวคริสต์เพื่อจะเข้าใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นทั่วไปในอีกสองสามปีหรือทศวรรษหน้า คนอย่างโรนัลด์ รีแกนได้ทำเช่นนั้น นี่เป็นตัวอย่าง จวบจนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ปัญญาชนจำนวนมากอ่าน *แถลงการณ์พรรคคอมมิวนิสต์*ก็ด้วยจุดประสงค์เดียวกัน ก็ดังเช่นที่ชาวคริสต์ได้ตักเตือนเราอย่างอดทนและประกันกับเราว่า เป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมที่จะตัดสินพระเยซูโดยดูจากความผิดที่ผู้รับใช้ท่านที่ชั่วร้ายได้กระทำ ชาวมาร์กซิสต์ก็เช่นเดียวกันได้ประกันกับเราว่า ระบอบการปกครองแบบมาร์กซิสต์ที่มีมาจนถึงปัจจุบันเป็นเพียงการบิดเบือนอย่างไร้สาระไปจากความตั้งใจของมาร์กซ์ ชาวมาร์กซิสต์ที่ยังหลงเหลืออยู่จำนวนน้อยในบัดนี้ยืนยันว่าพรรคคอมมิวนิสต์ของเลนิน เหมา และคาสโตรนั้น ไม่มีอะไรที่คล้ายคลึงเลยกับชนชั้นกรรมาชีพที่ได้อำนาจตามแบบที่มาร์กซ์ฝันไว้ และยังเป็นเพียงแค่เครื่องมือของเอกาธิปัตย์หรือคณาธิปัตย์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม พวกเขาบอกกับเราว่า สักวันหนึ่งจักมีพรรคกรรมาชีพที่แท้จริง อันเป็นพรรคปฏิวัติที่แท้จริงบังเกิดขึ้น พรรคซึ่งเมื่อชนะจะนำเสรีภาพมาให้เรา อันเป็นเสรีภาพที่ไม่เหมือนกับ 'เสรีภาพของกระฎุมพี' ดังเช่นเดียวกันกับที่คำสั่งสอนของศาสนาคริสต์สอนไว้ว่ามีแต่เพียงความรักเท่านั้นที่เป็นกฎ ไม่ใช่กฎที่ถูกกำหนดตามอำเภอใจในเลวิติคัส (Leviticus)[2]

---

2. หนังสือเล่มที่สามของโมเสสในส่วนของไบเบิลเก่า ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎที่เกี่ยวข้องกับพวกพระและพวกชนเผ่าเลวี (Levi) ซึ่งเป็นพวกที่ถูกเลือกให้รับใช้พวกพระในวิหาร -ผู้แปล

ปกคัมภีร์ไบเบิลใหม่